

RECHT EN COMPLEXITEIT – EEN ONONTWARBARE KNOOP?

WEBINAR VJV 26 APRIL 2023

Prof. Dr. Frederik Peeraer

COMPLEXITEIT?

- Subjectieve ervaring van onberekenbaarheid, onvoorspelbaarheid door gebrek aan eenvormigheid
- Factoren:
  - Hoeveelheid niet op elkaar afgestemde normerende handelingen
  - Doorgaans afkomstig van veelheid van actoren: deparlementarisatie
    - Decentralisering en defederalisering: zie Belgische staatsstructuur
    - Europeanisering: EU en andere instellingen ~ supranationale problemen
    - Privatisering: uitbesteding aan private actoren en groepen ~ meer kennis; expertise
    - Judicialisering: uitbesteding aan rechter (open normen, afwegingsgeboden)
    - Constitutionalisering
- Hoeveelheid normerende handelingen lijkt op zich geen factor

OORZAKEN VAN DEPARLEMENTARISATIE

- Hoge verwachtingen ten aanzien van staat
  - nachtwakersstaat → welvaartstaat → *(digital) administrative state*
  - Juridisering
  - Codificerend → modifierend recht: rekening met meer belangen en meer gevolgen
- Beleidsfragmentatie
  - Autonomie (vs. coherentie)
    - Bv. onderhoudsplicht kinderen jegens ouders
  - Politieke consensus soms ↔ eenduidige(re) *ratio legis* → andere actoren

(POGINGEN TOT) OPLOSSINGEN

Taak rechtsdogmatiek: coherentie bevorderen

- Onderliggende beginselen benadrukken
- Behoefte aan ‘metaregels’ (bv. allerlei plichten tot conforme uitlegging)
- Geen automatisme: soms nodeloos complexe leerstukken en rechtspraak (bv. *causa* en verval van de rechtshandeling wegens verdwijnen voorwerp)

Hoe deparlementarisatie ondervangen?

- Reparlementarisatie? (Minder verwachtingen; beleidscoherentie?) Mogelijk weinig realistisch
- Kwaliteitszorg → Proceduralisering van regelgevingsproces: *notice and comment procedure*
  - Betrekken van burgers en (andere) belanghebbenden: rechtstreeks invloed
  - Bindende regels voor opstellen reglementaire normen (anders dan wetten)
  - (+) mogelijkheden: betere bevoegdheidsuitoefening → meer coherente regelgeving
  - (-) uitdagingen: proceduralisering → meer controle op bevoegdheidsuitoefening
  - (0) realiteit: hoe meer relevante factoren en belangen, des te complexer